

ĐẶC ĐIỂM VÀ XU THẾ PHÁT TRIỂN CỦA QUAN HỆ MỸ - NHẬT SAU CHIẾN TRANH LẠNH

Nguyễn Quốc Toàn*

Tóm tắt

Quan hệ Mỹ - Nhật là một trong những mối quan hệ quan trọng hiện nay trên thế giới, được xây dựng và phát triển qua nhiều thập niên. Sau khi Chiến tranh lạnh kết thúc, quan hệ Mỹ - Nhật đã có sự thay đổi về chất, có sự tác động to lớn đến tình hình thế giới. Mặc dù vẫn ẩn chứa những mâu thuẫn sâu sắc, lâu dài và khó tránh khỏi những tranh chấp nhưng có thể dự báo xu thế phát triển của quan hệ Mỹ - Nhật trong những thập niên đầu của thế kỉ XXI là vẫn duy trì trong khuôn khổ “đồng minh chiến lược”, tiếp tục vận hành theo khuôn khổ hiện nay.

Từ khóa: đặc điểm, xu thế, Mỹ, Nhật

1. Đặt vấn đề

Quan hệ Mỹ - Nhật là một trong những mối quan hệ quan trọng hiện nay ở khu vực Châu Á – Thái Bình Dương cũng như trên phạm vi toàn thế giới, được xây dựng và phát triển qua nhiều thập niên, đặc biệt là từ sau Chiến tranh thế giới thứ II và trải qua nhiều bước thăng trầm. Nếu trong thời kỳ Chiến tranh lạnh, mối quan hệ Mỹ - Nhật mang tính chất phụ thuộc một chiều, thì sau khi Đông Âu và Liên Xô tan rã, quan hệ Mỹ - Nhật chuyển dần sang trạng thái vừa hợp tác vừa cạnh tranh quyết liệt.

Trong bối cảnh quốc tế có nhiều biến đổi to lớn, xu thế hòa bình, hợp tác cùng phát triển trở thành tất yếu, chi phối quan hệ giữa các nước. Nhu cầu hiểu biết lẫn nhau để cùng phát triển trở nên rất cần thiết. Do tính chất quan

trọng của mối quan hệ Mỹ - Nhật, cũng như ảnh hưởng to lớn của nó đối với khu vực, thế giới và cả Việt Nam, trước những yêu cầu quan hệ hợp tác mới, không thể không nghiên cứu một cách sâu sắc về mối quan hệ giữa các nước lớn như quan hệ Mỹ - Nhật, để rút ra những đặc điểm có tính quy luật trong chính sách đối ngoại của các nước này với nhau cũng như với các nước khác, qua đó đề ra chính sách đối ngoại phù hợp. Chính vì lẽ đó, nghiên cứu về đặc điểm, tác động và xu thế phát triển của mối quan hệ này trở thành công việc thường xuyên và cấp thiết đối với các nước.

2. Những đặc điểm cơ bản trong quan hệ Mỹ - Nhật

Thứ nhất, quan hệ Mỹ - Nhật là quan hệ đồng minh gắn bó hai cường quốc hàng đầu, được xây dựng và phát triển qua nhiều thập niên.

Liên minh Mỹ - Nhật được thiết

* ThS, Trường THPT chuyên Hoàng Lê Kha – Tây Ninh

lập sau Chiến tranh thế giới thứ II xuất phát từ những tính toán chiến lược của cả hai nước. Việc chiếm đóng Nhật Bản sau chiến tranh, giúp khôi phục và phát triển kinh tế nằm trong những tính toán chiến lược của Washington. Một mặt, Mỹ muốn chứng tỏ với công luận rằng cuộc chiến tranh đã qua, sự giúp đỡ đối với Nhật Bản là cần thiết và qua đó nhằm xóa đi hình ảnh không đẹp của một đội quân chiếm đóng. Mặt khác, Mỹ muốn sử dụng Nhật như một căn cứ tiền tiêu để khống chế hai siêu cường cộng sản là Liên Xô và Trung Quốc. Rõ ràng sự thách thức và thay đổi về quyền lực và lợi ích đối với Mỹ sau chiến tranh đã được xác định, không phải kẻ thù trong chiến tranh mà là “đồng minh chiến lược” thời hậu chiến. Tư tưởng này vẫn tiếp tục được duy trì và ngày càng củng cố bởi đó là *"bang giao tay đôi quan trọng nhất trên thế giới - không có ngoại lệ"*, nói theo lời thượng nghị sĩ Mike Mansfield (1903 – 2001) được nhắc nhiều lần từ hơn hai mươi năm nay.

Về phía Nhật Bản, do nhiều lí do, Tokyo luôn luôn khẳng định là đồng minh chiến lược và chủ yếu của Mỹ. Nhật coi quan hệ với Mỹ là hòn đá tảng trong chính sách đối ngoại của mình. Quan hệ Mỹ - Nhật chi phối hết thảy các quan hệ của Nhật đối với các nước khác. Chính việc dựa vào chiếc ô an ninh của Mỹ, coi nó như một sự bảo đảm an ninh trước bất kì một sự tấn công bất ngờ nào đã giúp cho Tokyo có nhiều cơ hội để tập trung phát triển kinh tế, khôi phục vị trí của mình trên trường

quốc tế. Có thể nhận thấy, quan hệ Mỹ - Nhật đã đem đến những lợi ích chiến lược thực sự cho cả hai phía. Trải qua một thời gian phát triển, tương quan và tính chất của mối quan hệ này đã có sự thay đổi thật sự.

Thứ hai, quan hệ Nhật - Mỹ đã chuyển từ sự phụ thuộc một chiều sang hợp tác đấu tranh.

Trong Chiến tranh lạnh, do nhiều nguyên nhân và cũng do xác định là một trong những đồng minh quan trọng nhất với Mỹ, Nhật Bản trong chính sách đối ngoại của mình đã dành nhiều ưu tiên cho quan hệ này. Trên diễn đàn quốc tế, Nhật Bản không bao giờ làm trái với quan điểm của người Mỹ¹, mặc dù đôi khi điều đó ảnh hưởng trực tiếp, thậm chí có phương hại phần nào đến lợi ích quốc gia. Đó là biểu hiện của sự phụ thuộc một chiều của Nhật vào Mỹ.

Chiến tranh lạnh kết thúc, quan hệ Nhật - Mỹ vẫn được duy trì nhưng khác nhau về chất so với trước đó. Nhật Bản vẫn tiếp tục dựa vào Mỹ để bảo đảm an ninh, thực hiện sự điều chỉnh chiến lược đối ngoại nhằm tăng cường sức mạnh, nâng cao vị trí, vai trò quốc tế, phát huy hơn nữa ảnh hưởng của mình đối với thế giới, hi vọng trở thành Ủy viên thường trực Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc, nhất quán mục tiêu từ cường quốc kinh tế trở thành cường quốc chính trị. Do đó, Nhật đã có nhiều

¹ Nhiều nhà nghiên cứu cho rằng, nguyên nhân quan trọng nhất là do ở thời kỳ đầu sau chiến tranh Nhật chưa đủ mạnh để mặc cả với Mỹ, buộc phải ở vào vị trí phụ thuộc, chấp nhận những điều kiện và tình huống đã được Mỹ vạch sẵn.

động thái để có vị trí ngày càng độc lập hơn với Mỹ². Mỗi quan hệ song phương này ngày càng xuất hiện những mâu thuẫn gay gắt bên cạnh sự hợp tác chặt chẽ. Kinh tế Nhật càng phát triển, địa vị của Nhật càng được nâng cao thì quan hệ Nhật - Mỹ càng thay đổi về chất; hợp tác, mâu thuẫn, cạnh tranh càng cao. Hai nước vừa là bạn bè vừa là đối thủ cạnh tranh của nhau. Sự thâm hụt thương mại của Mỹ đối với Nhật, dòng chảy FDI một chiều của Nhật sang Mỹ, bất đồng về mối quan hệ hạt nhân, việc giải quyết vấn đề căn cứ quân sự Mỹ ở Nhật và những phản ứng của dư luận Mỹ đối với gánh nặng an ninh mà Mỹ phải chịu thay... là những yếu tố làm cho mâu thuẫn trong quan hệ Nhật - Mỹ ngày càng gay gắt.

Thứ ba, vấn đề kinh tế ngày càng có vai trò quan trọng trong quan hệ hai nước.

Theo xu thế của thời đại toàn cầu hóa, các nước đều xem phát triển kinh tế trở thành mối quan tâm hàng đầu. Chính vì vậy, bên cạnh mối quan hệ an ninh - quân sự vẫn tiếp tục được duy trì và thúc đẩy thì về tổng thể, vấn đề kinh tế cũng có vai trò quan trọng không kém trong mối quan hệ của Mỹ với Nhật Bản sau Chiến tranh lạnh. Đây là điểm nổi bật so với thời kì trước đó khi Mỹ và Nhật Bản vốn chỉ được nhắc đến như hai nước “đồng minh” chứ không

phải là “đối tác”. Cùng với những thay đổi của tình hình thế giới, vì lợi ích kinh tế nên xu hướng phát triển của mối quan hệ Mỹ với Nhật Bản vẫn là sự phụ thuộc lẫn nhau, hợp tác và cạnh tranh, bất đồng và thỏa thuận.

Trong quan hệ kinh tế hai nước, ngoài vấn đề nổi cộm là những mâu thuẫn gay gắt do sự thâm hụt thương mại khổng lồ của Mỹ với Nhật Bản, thì quan hệ đầu tư song phương ngày càng có vai trò quan trọng. Mặc dù không có nhiều bất đồng nhưng không phải là không có vấn đề. Mức đầu tư của Mỹ vào Nhật Bản thấp hơn rất nhiều so chiều ngược lại đã làm cho Mỹ luôn chỉ trích Nhật Bản đã có tình hạn chế đầu tư của Mỹ, còn Nhật Bản thường phủ nhận bằng cách cho rằng các công ty Mỹ thiếu nỗ lực và hiểu biết để đầu tư vào các dự án lớn. Nhưng từ sau Chiến tranh lạnh, Nhật Bản cũng đã phải công nhận rằng các hàng rào cơ cấu là trở ngại lớn nhất đối với đầu tư nước ngoài vào Nhật Bản. Điều này làm cho Nhật Bản đã và đang phải thực hiện những cải cách để làm cho nền kinh tế trở nên năng động, linh hoạt và hấp dẫn hơn.

Thứ tư, quan hệ Mỹ - Nhật có tác động to lớn đối với tình hình thế giới.

Trên bình diện quốc tế, cũng như trong phạm vi khu vực, quan hệ Mỹ - Nhật có vai trò quan trọng đặc biệt: đó là quan hệ giữa siêu cường duy nhất có thực lực kinh tế, thế lực quân sự và ảnh hưởng chính trị mạnh nhất với một quốc gia có tiềm lực kinh tế đứng thứ hai thế

² Việc hợp tác giải quyết vấn đề Campuchia, Afghanistan, Iraq..., giải quyết vấn đề căn cứ quân sự Mỹ ở Okinawa, nâng cấp Cục Phòng vệ thành Bộ Quốc phòng năm 2006 là những minh chứng điển hình cho chủ trương này của Nhật.

giới³, có tầm ảnh hưởng và vai trò quốc tế ngày càng phát triển sâu rộng.

Đây là quan điểm có cơ sở bởi vì suốt từ sau Chiến tranh lạnh, quan hệ an ninh – quân sự và kinh tế Mỹ - Nhật đã góp phần quan trọng vào việc củng cố hòa bình, thúc đẩy phát triển trên thế giới và trong khu vực. Trong lĩnh vực kinh tế, quan hệ Mỹ - Nhật đã góp phần vào việc củng cố và thúc đẩy phát triển kinh tế khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Thực tế cho thấy Mỹ và Nhật Bản đã hiện diện nhiều thập niên qua trong quá trình công nghiệp hóa ở nhiều quốc gia ở khu vực này. Sự phát triển của các nền kinh tế mới công nghiệp hóa (NIEs), ASEAN và sự tăng trưởng nóng của nền kinh tế Trung Quốc trong thời gian qua gắn liền với hai nền kinh tế này. Nói cách khác, Mỹ và Nhật Bản trở thành nhân tố chính của quá trình liên kết kinh tế ở khu vực Châu Á – Thái Bình Dương trong những năm gần đây.

Bên cạnh đó, những ảnh hưởng của Mỹ và Nhật Bản tới sự ổn định an ninh, chính trị trong khu vực là yếu tố được thừa nhận một cách thuyết phục. Chính sách bành trướng kinh tế và chính trị toàn cầu của Mỹ được thực thi có hệ thống từ sau Chiến tranh thế giới thứ II đến nay đã được cộng đồng quốc tế nhìn nhận. Đối với Nhật Bản, do sự lớn mạnh nhiều mặt nên yêu cầu về một vai trò mới đối với tình hình an ninh và

ổn định chính trị của họ ở khu vực này ngày càng tăng lên. Hiệp ước an ninh Mỹ - Nhật từ trước đến nay được coi là một mắt xích quan trọng nhằm phong tỏa các nước Xã hội chủ nghĩa ở phương Đông, sau Chiến tranh lạnh vẫn được duy trì và tăng cường để đối phó với Trung Quốc.

Người ta cho rằng, sự chi phối của Mỹ và Nhật Bản tới thể chế liên kết kinh tế ở khu vực Châu Á – Thái Bình Dương là một thực tế được giới lãnh đạo ở hầu hết các quốc gia trong khu vực tính đến. Việc này cho phép các quốc gia đang phát triển tận dụng được các ưu thế của phân công lao động quốc tế để đẩy nhanh quá trình công nghiệp hóa đất nước.

Trong giai đoạn hiện nay, tìm kiếm sự thịnh vượng là con đường đi chung cho tất cả các quốc gia trong khu vực. Ở đó sự nghiệp tái tạo lòng tin và giải quyết các xung đột về lợi ích thông qua thương lượng dưới những ảnh hưởng nhất định của Mỹ và Nhật Bản sẽ là nét nổi bật đối với quá trình liên kết kinh tế ở các nước khu vực Châu Á – Thái Bình Dương trong thời gian tới. Các nước trên thế giới, trong đó có Việt Nam chịu tác động nhiều mặt của hai siêu cường Mỹ và Nhật Bản sẽ có nhiều cơ hội để phát triển. Với sự xuất hiện nhiều yếu tố phức tạp của an ninh khu vực, đặc biệt là sự trỗi dậy và lấn lướt mạnh mẽ của Trung Quốc, nhiều quốc gia trong vùng muốn “*trong tương lai Nhật Bản phải giữ một vai trò lớn hơn, những ảnh hưởng về mặt kinh tế phải được chuyển sang những ảnh hưởng về*

³ Từ nửa cuối năm 2010, Nhật Bản đã phải nhường vị trí nền kinh tế thứ hai thế giới cho Trung Quốc.

chính trị” [1, 209]. Trong khi đó, Mỹ vẫn là quốc gia có những ảnh hưởng quan trọng tới sự phát triển của khu vực song hiệu quả của những ảnh hưởng này còn tùy thuộc vào nhiều nhân tố khác.

3. Xu thế phát triển của quan hệ Mỹ - Nhật.

Muốn xem xét xu hướng phát triển lâu dài của quan hệ Mỹ - Nhật, chúng ta phải xuất phát từ mục tiêu chiến lược đối ngoại của Mỹ và Nhật Bản cũng như vị trí của đối phương trong chính sách đối ngoại của mỗi bên. Về mặt này mà xét thì quan hệ Mỹ - Nhật trong thế kỉ XXI là quan hệ đồng minh - đối thủ thật sự.

Liên minh Mỹ - Nhật đã trải qua nhiều thăng trầm. Quan hệ an ninh giữa hai nước sau một thời gian đầy sóng gió đã đi vào quỹ đạo tương đối ổn định, hợp tác quốc phòng ngày càng được tăng cường. Cả hai nước đều xác định liên minh song phương tiếp tục là cơ sở vững chắc trong chính sách đối ngoại và an ninh của mỗi bên. Vì vậy, cả hai bên đều sẽ phải nhân nhượng lẫn nhau để tránh những căng thẳng nghiêm trọng. Hơn nữa, tính chất của liên minh này đang chuyển theo hướng bình đẳng hơn. Xu hướng xử lí các vấn đề quốc tế một cách độc lập của Nhật Bản ngày càng tăng. Nhật Bản đã chủ động hơn trong các hoạt động ngoại giao của mình. Chính vì vậy, Mỹ buộc phải có những điều chỉnh chính sách đối với Nhật Bản để cho nước này có vị trí và vai trò xứng đáng hơn trong các công việc quốc tế và khu vực, công nhận tính độc lập tương đối trong chính sách đối ngoại

của Nhật Bản. Nhật Bản cũng điều chỉnh chính sách đối với Mỹ, thúc đẩy quan hệ đồng minh, mong muốn chia sẻ trách nhiệm và quyền lực cùng với Mỹ. Những điểm tương đồng này trong tư duy chính trị của các nhà lãnh đạo hai nước sẽ tăng thêm sức sống cho liên minh Mỹ - Nhật trong thế kỉ XXI.

Chiến lược Châu Á – Thái Bình Dương của Mỹ sau Chiến tranh lạnh được xây dựng dựa trên lợi ích của nước Mỹ, nhằm duy trì và mở rộng những lợi ích kinh tế của Mỹ ở đây. Để đạt mục tiêu trên, việc tiếp tục duy trì vai trò lãnh đạo kinh tế khu vực trở thành nhiệm vụ quan trọng đối với Mỹ. Do đó, vấn đề ở đây là Mỹ sẽ phải có lựa chọn chính sách như thế nào đối với Nhật Bản – một đồng minh thân cận của mình; một nền kinh tế lớn thứ hai thế giới; và là một mô hình kinh tế đã được nhiều nước Châu Á khác theo đuổi và có khả năng đe dọa đến vai trò lãnh đạo của Mỹ trong khu vực. Việc Nhật Bản tìm kiếm một địa vị cường quốc chính trị tất yếu sẽ dẫn tới xung đột với vai trò lãnh đạo của Mỹ. Bên cạnh đó, “Chiến lược an ninh Đông Á - Thái Bình Dương” cho rằng: *“Không có mối quan hệ tay đôi nào quan trọng hơn mối quan hệ mà chúng ta (Mỹ) có với Nhật Bản. Đây là nền tảng cho cả chính sách an ninh Thái Bình Dương, lẫn các mục tiêu chiến lược của chúng ta. Liên minh an ninh của chúng ta với Nhật Bản là trụ cột của chính sách an ninh của Mỹ ở châu Á”* [3, 197]. Tất cả những điều này cho thấy, Nhật Bản vẫn sẽ chiếm một vai trò đặc biệt trong tính toán chiến

lược Châu Á – Thái Bình Dương, quan hệ Mỹ - Nhật vẫn sẽ là trục chính để mở rộng ảnh hưởng của Mỹ đối với khu vực.

Bên cạnh đó, trong những thập kỉ đầu của thế kỉ XXI, liên minh Mỹ - Nhật sẽ phải đối mặt với nhiều thách thức mới do tình hình thế giới, khu vực và nội bộ của hai nước tạo ra. Cuộc khủng hoảng hạt nhân trên bán đảo Triều Tiên vẫn còn là một vấn đề nan giải, sự vươn lên mạnh mẽ và những động thái gây hấn của Trung Quốc ở Biển Đông, những vấn đề an ninh phi truyền thống cũng là những thách thức to lớn đối với liên minh Mỹ - Nhật... Trong tương lai vẫn có thể xảy ra khủng hoảng mới, thậm chí còn nghiêm trọng hơn thời gian qua, ở những “vùng xung quanh Nhật Bản” thuộc phạm vi áp dụng của Phương châm phòng thủ mới đòi hỏi Mỹ và Nhật Bản phải ứng phó. Bên cạnh đó, Nhật và Nga vẫn chưa kí kết được hiệp ước hòa bình do hai bên không giải quyết được vấn đề tranh chấp lãnh thổ đối với bốn hòn đảo thuộc quần đảo Kuril mà Nhật Bản gọi là lãnh thổ phương Bắc. Những mâu thuẫn vốn có và những bất đồng mới có thể nảy sinh trong quan hệ Mỹ - Nhật cũng là những nhân tố đối nghịch bất lợi. Tất cả những thách thức trên là những trở ngại lớn trên bước đường duy trì, củng cố và tăng cường liên minh Mỹ - Nhật trong tương lai.

Trên thực tế, trong quan hệ song phương và trên trường quốc tế, Mỹ đang lợi dụng Nhật Bản hơn là hợp tác bình đẳng với Nhật. Nhật vẫn bị Mỹ coi

là đồng minh đàn em, luôn bị kiểm soát và không hiếm khi Mỹ qua mặt Nhật Bản trong các vấn đề quốc tế và trong quan hệ với những nước lớn khác như lời Nghị sĩ Yoshinori Suematsu đã nhận xét “*Hoa Kỳ luôn luôn cố gắng kiểm soát Nhật Bản, và đây là điều gây thất vọng cho người Nhật*” [6]. Tuy nhiên, trước những thay đổi của cục diện, dù muốn hay không, dù sớm hay muộn, Mỹ vẫn buộc phải có những điều chỉnh để củng cố quan hệ đồng minh với Nhật Bản theo hướng bình đẳng hơn; tăng cường và thúc đẩy Nhật Bản mở cửa và cải cách tạo ra mối quan hệ vừa hợp tác vừa cạnh tranh. Tuy nhiên suy cho cùng, cần một tương lai xa để Nhật Bản có thể đạt được sự bình đẳng thực sự trong quan hệ với Mỹ.

Mặc dù vẫn ẩn chứa những mâu thuẫn sâu sắc, lâu dài và khó tránh khỏi những tranh chấp, cọ xát cục bộ, đặc biệt là trên lĩnh vực kinh tế nhưng có thể dự báo xu thế phát triển quan hệ Mỹ - Nhật trong những thập niên đầu của thế kỉ XXI là vẫn duy trì trong khuôn khổ “đồng minh chiến lược”. Quan hệ giữa hai nước vẫn sẽ tiếp tục có những sự biến đổi nhưng về cơ bản vẫn phải vận hành theo quỹ đạo hiện nay.

Về phía Việt Nam, có thể dự báo, quan hệ giữa Việt Nam với Mỹ và Nhật Bản trong thế kỉ XXI không chỉ trên lĩnh vực kinh tế mà cả trên lĩnh vực an ninh – chính trị sẽ tiếp tục tăng cường và phát triển, phục vụ cho lợi ích chiến lược của các nước. Tuy nhiên, quy mô và tính chất sẽ khó có đột biến do vị trí chiến lược của mối quan hệ này

chưa được xác định một cách đúng tầm. Rõ ràng, việc đi đến thống nhất mục tiêu, nguyên tắc để tạo lập cho quan hệ Việt Nam, với Mỹ và Nhật Bản không phải là điều dễ dàng khi mà sự cách biệt về quan điểm, chế độ chính trị, khả năng... của các bên còn khá lớn. Yếu tố thời gian và sự tôn trọng vai trò lẫn nhau là những nhân tố cực kì quan trọng để giải quyết những vấn đề nan giải đó.

4. Kết luận

Hơn sáu mươi năm đã trôi qua kể từ khi được thiết lập, với những tính toán chiến lược, liên minh Mỹ - Nhật vẫn là một trụ cột cho chính sách của Mỹ ở châu Á. Về phía Nhật Bản, Tokyo luôn xác định mình là đồng minh chiến lược chủ yếu của Mỹ. Chiến tranh lạnh kết thúc, trước những thay đổi của tình hình thế giới và so sánh lực lượng, quan hệ Mỹ - Nhật vẫn được duy trì nhưng có

sự thay đổi và điều chỉnh về chất so với thời kì trước đó, có ảnh hưởng to lớn đối với tình hình khu vực và thế giới. Mâu thuẫn và hợp tác vẫn sẽ là những cung bậc thăng trầm trong một bản hòa tấu được chơi bởi hai nghệ sĩ mà mối quan hệ vốn không thể nào chia tách được.

Việc nhận định một cách chính xác đặc điểm mối quan hệ Mỹ - Nhật, phân tích được tác động của nó, qua đó dự báo về xu hướng phát triển trong thời gian tới có một vai trò rất quan trọng. Thực hiện tốt được việc đó sẽ tạo thêm cơ sở lý luận và thực tiễn để góp phần hình thành những quan điểm chính sách của Việt Nam trong thời kỳ mở cửa, nhằm xây dựng đúng đắn chiến lược đối ngoại và đa dạng hóa các mối quan hệ quốc tế □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ngô Xuân Bình (1995), *Quan hệ Mỹ - Nhật Bản sau Chiến tranh lạnh*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
- [2] Học viện Quan hệ quốc tế (2003), *Quan hệ của Mỹ với các nước lớn ở khu vực châu Á – Thái Bình Dương*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [3] Lê Kim Sa (2004), *Quan hệ kinh tế của Mỹ với Nhật Bản những năm 1990: nền tảng, đặc điểm và tác động*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
- [4] *Tài liệu tham khảo đặc biệt của Thông tấn xã Việt Nam các số năm 2000, 2003, 2006.*
- [5] Jun Kurihara, Senior Fellow, *FDI Outflows from the U.S. and Their Impact on Developing Countries: A Japanese Perspective: U.S. - Japan FDI Rivalry and Collaboration on Chinese Soil*.
<http://www.iie.com/publications/papers/kurihara0907.pdf>
- [6] William E. Rapp, *Paths diverging? the next decade in the U.S - Japan security alliance*.
<http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubid=367>

Abstract**Characteristics and development trends of
the US – Japan relationship after the cold war**

United States - Japan is one of the important relationships in the world nowadays, which has been built and developed over many decades. After the end of the Cold War, the US - Japan relationship has been changing in nature, which has tremendous impact to the world situation. Although the conflict is hidden, deep, long and hard to avoid disputes, however, it can be predicted about the development trend of the US - Japan relationship in the early decades of the XXI century to be maintained within the “strategic alliances” framework, and continue to operate under the current framework.

Key words: characteristics, trend, US, Japan